

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 stycznia 2019 r.

NK-KE.431.28.2018.DP

Pan
Dariusz Kucharski
Burmistrz Dzierżoniowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 9 do 11 października 2018 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 27 września 2018 r. nr: NK-KE.0030.55.2018.DP oraz NK-KE.0030.56.2018.DP, zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Danuta Frydlewicz-Pierucka – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),
- Katarzyna Lipke – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Dzierżoniowie (Rynek 1, 58-200 Dzierżoniów), kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ - zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 5 czerwca 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2018 r. nr NK-KE.430.5.2018.DD.

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092.

² Dz.U. 2017 r. poz. 2234 ze zm.

³ Dz.U. 2018 r. poz. 2224 ze zm.

⁴ Dz.U. 2016 r. poz. 10.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;
- wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 p.a.s.c.,
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych,
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego,
- wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego,
- terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego;

2. ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:

- prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu sprawował Pan Dariusz Kucharski – Burmistrz Dzierżoniowa. Funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Dzierżoniowie pełniła Pani Danuta Stasiak. Na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Dzierżoniowie zatrudnione były Pani Maria Bernaś i Pani Monika Rehm.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- ***pozytywnie w zakresie rejestracji stanu cywilnego,***
- ***pozytywnie z nieprawidłowościami w zakresie zmiany imion i nazwisk.***

Pismem nr NK-KE.431.28.2018.DP z dnia 30 listopada 2018 r. przekazano kierownikowi jednostki kontrolowanej projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego Burmistrz Dzierżoniowa wniósł w ustawowym terminie pisemne zastrzeżenia (pismo nr OR.1710.2018 z dnia 10 grudnia 2018 r.). Wniesione zastrzeżenia zostały w całości oddalone. Stanowisko wobec wniesionych zastrzeżeń przekazano kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Wobec powyższego przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne, zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego (10⁵ aktów urodzenia, 10⁶ aktów małżeństwa oraz 10⁷ aktów zgonu) sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością, w ustawowym terminie i zawierają wszystkie dane wymagane przepisami prawa.

Odnosnie kwestii sporządzania aktów małżeństwa, w toku kontroli ustalono, że 4⁸ spośród skontrolowanych aktów dotyczyło małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej Krio⁹. Akty te prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, co jest zgodne z treścią art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 § 3 Krio.

Jedna sprawa¹⁰ dotyczyła sporządzenia aktu małżeństwa zawartego poza urzędem stanu cywilnego. W aktach sprawy znajduje się wniosek, o którym mowa w art. 85 ust. 5 p.a.s.c. oraz potwierdzenie uiszczenia opłaty dodatkowej, o której mowa w art. 85 ust. 8 p.a.s.c.

Pozostałe akty dotyczyły małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Dzierżoniowie, na podstawie art. 1 § 1 Krio. Zostały sporządzone na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, zgodnie z art. 87 ust. 1 p.a.s.c. Protokoły zawierają prawidłowe dane, zgodnie ust. 2 ww. przepisu.

W aktach zbiorowych, przedmiotowych aktów małżeństw, znajdują się pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 84 zł.

Poddane analizie akty urodzenia zostały sporządzone na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia. W sprawach, w których nastąpiło uznanie ojcostwa, w aktach zbiorowych znajdują się protokoły z przyjęcia oświadczeń od matki dziecka i mężczyzny, od którego dziecko pochodzi. Wszystkie dokumenty zawierają dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 54 ust. 2, art. 58 oraz art. 63 ust. 2 p.a.s.c.

W wyniku kontroli ustalono, iż akty zgonu sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają podpisy zgłaszającego zgon oraz Kierownika USC.

⁵ 0202021/00/AU/2017/8542**, 0202021/00/AU/2017/6507**, 0202021/00/AU/2017/3824**,
0202021/00/AU/2017/2923**, 0202021/00/AU/2017/9326**, 0202021/00/AU/2017/8834**,
0202021/00/AU/2018/3402**, 0202021/00/AU/2018/1810**, 0202021/00/AU/2018/9525**,
0202021/00/AU/2018/7690**.

⁶ 0202021/00/AM/2017/7346**, 0202021/00/AM/2017/4021**, 0202021/00/AM/2017/0990**,
0202021/00/AM/2017/5217**, 0202021/00/AM/2017/5486**, 0202021/00/AM/2018/7633**,
0202021/00/AM/2018/2416**, 0202021/00/AM/2018/1061**, 0202021/00/AM/2018/3739**,
0202021/00/AM/2018/9440**.

⁷ 0202021/00/AZ/2017/0492**, 0202021/00/AZ/2017/2886**, 0202021/00/AZ/2017/3727**,
0202021/00/AZ/2017/4796**, 0202021/00/AZ/2017/6032**, 0202021/00/AZ/2017/8617**,
0202021/00/AZ/2018/0322**, 0202021/00/AZ/2018/2701**, 0202021/00/AZ/2018/5388**,
0202021/00/AZ/2018/8347**.

⁸ 0202021/00/AM/2017/4021**, 0202021/00/AM/2017/0990**, 0202021/00/AM/2017/5486**,
0202021/00/AM/2018/1061**.

⁹ Dz.U. z 2017 r. poz. 682.

¹⁰ 0202021/00/AM/2017/5217**.

W sporządzonych aktach, zgodnie z art. 25 ust. 1 p.a.s.c. zamieszczono przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby. W innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby zamieszczono przypiski o sporządzonych aktach (lub za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zlecono ich dokonanie), przy czym w 4 sprawach¹¹ czynności tej dokonano podczas kontroli. Powyższe stanowi naruszenie przepisu art. 25 ust. 2 p.a.s.c., który określa bowiem, że sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby. Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości jest nieprzestrzeżenie przepisów prawa.

Ponadto, w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów 0202021/00/AZ/2018/0322** oraz 0202021/00/AU/2018/1810** przechowywana jest informacja dotycząca pouczenia o przetwarzaniu danych osobowych. Zgodnie z art. 26 ust. 1 p.a.s.c. dokumenty stanowiące podstawę sporządzenia aktu stanu cywilnego lub dokumenty złożone po sporządzeniu aktu stanu cywilnego stanowiące podstawę do dołączenia wzmianki dodatkowej do aktu stanu cywilnego lub stanowiące podstawę zamieszczenia przypisku przy innych aktach stanu cywilnego stanowią akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego. Przechowywana w ww. aktach zbiorowych informacja nie jest dokumentem, o którym mowa w art. 26 ust. 1 p.a.s.c., zatem nie należy przechowywać jej w aktach zbiorowych, lecz w aktach sprawy prowadzonych zgodnie z właściwym symbolem klasyfikacyjnym JRWA.

Ponadto, w toku kontroli stwierdzono, iż akta zbiorowe opatrzone są oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą, tj. zgodnie z § 43 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹².

[dowód: akta kontroli str. 45 - 214]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 art. i 92 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**.

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.

Kontroli poddano 15 zaświadczeń wydanych na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 p.a.s.c., w tym 4 zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby oraz 11 zaświadczeń o stanie cywilnym.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane w odpowiedzi na kompletne wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów.

Ustalono, że organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie przedmiotowych zaświadczeń, do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania należytej opłaty. Opłata skarbowa pobierana była w odpowiedniej wysokości, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień,

¹¹ 0202021/00/AZ/2017/6032**, 0202021/00/AZ/2017/8617**, 0202021/00/AZ/2018/0322** oraz 0202021/00/AZ/2018/5388**.

¹² Dz.U. z 2016 r. poz. 1904.

stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej¹³, w wysokości odpowiednio 38 zł lub 24 zł. Na wydanych zaświadczeniach znajdują się adnotacje zarówno o uiszczonej opłacie skarbowej, jak również o podstawach prawnych zwolnienia, co jest zgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej¹⁴.

Podczas kontroli ustalono, iż w aktach 13 spraw w zgromadzonej dokumentacji nie przechowuje się egzemplarzy zaświadczeń przeznaczonych do włączenia do akt sprawy, bądź zastępowane były one kserokopiami zaświadczeń. Należy wskazać, iż jest to praktyka nieprawidłowa, gdyż w myśl § 60 ust. 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹⁵, zwane dalej Instrukcją kancelaryjną, prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy. Przyczyną powstania przedmiotowej nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur postępowania.

Niemniej jednak porównując treść kserokopii zaświadczeń stwierdzono, że zostały one wydane według obowiązującego wzoru i zawierały wszystkie przewidziane przepisami prawa elementy oraz zostały prawidłowo podpisane przez kierownika USC lub jego zastępcę. W zaświadczeniach prawidłowo wskazywano również datę ich ważności.

Odnosząc się do terminowości wydanych zaświadczeń należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie siedmiu dni. Porównując daty odbioru lub wydania zaświadczenia, znajdujące się na kserokopiiach wydanych zaświadczeń bądź pismach przewodnich do wydanych zaświadczeń, z datą wniosku, ustalono, że zaświadczenia zostały wydane terminowo.

[dowód: akta kontroli str. 215 - 281]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kontroli poddano 15 spraw dotyczących rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych:

- 2 akty sporządzone na podstawie art. 99 p.a.s.c., w tym:
 - 1 akt urodzenia¹⁶
 - 1 akt zgonu¹⁷
- 13 aktów sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c., w tym:

¹³ Dz.U. z 2018 r. poz. 1044 ze zm.

¹⁴ Dz.U. Nr 187, poz. 1330.

¹⁵ Dz.U. Nr 14, poz. 67.

¹⁶ 0202021/00/AU/2017/8245**.

¹⁷ 0202021/00/AZ/2018/8374**.

- 4 akty urodzenia¹⁸
- 5 aktów małżeństwa¹⁹
- 4 akty zgonu²⁰.

Wnioski o rejestrację urodzeń i zgonów, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz wnioski o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonów zostały złożone przez uprawnione osoby (zgodnie z art. 99 ust. 2 i art. 104 ust. 4 p.a.s.c.). W przypadku, gdy wniosek składał pełnomocnik w aktach sprawy znajduje się dokument potwierdzający umocowanie.

Do wniosków o rejestrację zdarzeń, które nastąpiły poza granicami RP dołączono oryginały dokumentów potwierdzających odpowiednio urodzenie i zgon, wydane przez właściwy podmiot zagraniczny, zgodnie z art. 99 ust. 4 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub przez konsula. Do wniosku o rejestrację zgonu dołączono również potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu rejestracji zgonu, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

W przypadku wniosków o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu, do wniosków załączono wymagane dokumenty, tj. oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub przez konsula. Odpisy skróconych aktów małżeństwa nr 0202021/00/AM/2018/5319**, 0202021/00/AM/2018/6299**, 0202021/00/AM/2017/9431**, 0202021/00/AM/2017/1443** oraz aktu zgonu nr 0202021/00/AZ/2017/4366**, zostały wydane zgodnie z Konwencją nr 16 sporządzoną w Wiedniu dnia 8 września 1976 r. dotyczącą wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego²¹, na druku wielojęzycznym, toteż nie było konieczności przedkładania ich tłumaczeń na język polski przez tłumaczy przysięgłych.

W trakcie kontroli ustalono, iż do wniosków o dokonanie transkrypcji przedkładano potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Przeniesień aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

¹⁸ 0202021/00/AU/2017/2783**, 0202021/00/AU/2017/9712**, 0202021/00/AU/2018/6619**, 0202021/00/AU/2018/5823**.

¹⁹ 0202021/00/AM/2018/5319**, 0202021/00/AM/2018/6299**, 0202021/00/AM/2017/2820**, 0202021/00/AM/2017/9431**, 0202021/00/AM/2017/1443**.

²⁰ 0202021/00/AZ/2017/9020**, 0202021/00/AZ/2018/0825**, 0202021/00/AZ/2018/2188**, 0202021/00/AZ/2017/4366**.

²¹ Dz.U. z 2004 r. Nr 166, poz. 1735.

Rejestracji zdarzeń, które nastąpiły poza granicami RP oraz transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej. W adnotacjach sporządzonych aktów stanu cywilnego zamieszczono stosowne informacje, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sprostował lub uzupełnił dane w aktach stanu cywilnego na prośbę wnioskodawców w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmianki dodatkowe do przedmiotowych aktów.

Wobec braku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., w żadnej ze spraw dotyczących transkrypcji aktu urodzenia nie było obowiązku zawiadomienia męża matki o dokonanej transkrypcji. Natomiast w przypadku transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa – wnioski składane były przez oboje małżonków, toteż nie zaszyły podstawy do podjęcia czynności na podstawie art. 106 ust. 2 i 3 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str. 282 - 385]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 30 aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami, co jest zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego²², zwanego dalej r.p.r.s.c.

Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane do rejestru w sposób określony w § 3 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli ustalono, że w aktach stanu cywilnego, gdzie było wpisane imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony dokument, w aktach stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego w odpowiednich polach zamieszczone było imię i nazwisko kierownika USC, który zarejestrował przenoszony akt. Natomiast w sytuacji, gdy rubryki te były wypełnione nieczytelnie lub nie można było ustalić ich pełnego brzmienia, w 9 przypadkach²³ w przeniesionym akcie nie zamieszczono informacji „dane nieustalone” natomiast w jednym przypadku²⁴ pomimo, iż w księdze stanu cywilnego było nazwisko kierownika USC sporządzającego akt w rejestrze wpisano „dane nieustalone”. Powyższe jest niezgodne z § 11 ust. 1 i § 12 rozporządzenia p.r.s.c.

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa

²² Dz.U. poz. 204 ze zm.

²³ Akty urodzenia nr I/574/1977, I/1049/1955, I/613/1948, akt małżeństwa nr 0202021/00/AM/1979/0858**, akty zgonu nr 0202021/00/AZ/1990/4068**, 0202021/00/AZ/1974/2345**, 0202021/00/AZ/1966/7027**, 0202021/00/AZ/1957/6658**, 0202021/00/AZ/1949/0743**.

²⁴ Akt zgonu nr 0202021/00/AZ/1985/1488**.

w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”. Powyższe jest zgodne z § 8 r.p.r.s.c.

Dane zawarte we wszystkich skontrolowanych aktów stanu cywilnego przeniesiono prawidłowo do rejestru, do odpowiednich rubryk.

We wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych, odnotowywano w formie wzmianki dodatkowej informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, co stanowi prawidłowe działanie. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie stanu cywilnego w rejestrze został zamieszczony prawidłowy numer przenoszonego aktu z księgi papierowej, zgodnie z § 13 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie wzmianki dodatkowe zostały prawidłowo przeniesione, z zachowaniem zasad wskazanych w § 5 r.p.r.s.c. Jednocześnie należy zauważyć, że stosownie do dyspozycji § 10 r.p.r.s.c., również przypiski były przenoszone do rejestru stanu cywilnego w sposób prawidłowy.

[dowód: akta kontroli str. 386 - 492]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego

Kontroli poddano 10²⁵ losowo wybranych spraw prowadzonych w kontrolowanym okresie dotyczących wydawania odpisów aktów stanu cywilnego. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

Odpisy aktów stanu cywilnego zostały wydane na wnioski uprawnionych podmiotów, zgodnie z żądaniem. Złożone wnioski były kompletne. W jednej sprawie²⁶ wnioskodawczyni wykazała interes prawny w uzyskaniu odpisu aktu stanu cywilnego, natomiast w pozostałych 9 poddanych kontroli sprawach wnioskodawcą była osoba, której akt dotyczył, jej wstępny lub zstępny, zgodnie z art. 45 p.a.s.c.

W toku kontroli stwierdzono, że organ gminy sprawdza obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej. W przypadku obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej w aktach spraw przechowywane są potwierdzenia dokonania tej czynności. W przypadku zwolnienia od zapłaty opłaty skarbowej lub wyłączenia obowiązku jej zapłaty na odpisie znajduje się stosowna adnotacja²⁷, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2007 r. Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej²⁸.

Ustalono, że wydane odpisy zawierają wszystkie przewidziane przepisami prawa dane, zgodnie z art. 48 oraz art. 44 ust. 2 p.a.s.c.

²⁵ USC.5362.413.2017, USC.5362.899.2017, USC.5362.219.2018, USC.5362.3100.2017, USC.5362.1909.2017, USC.5362.1619.2017, USC.5362.1476.2018, USC.5362.1434.2018, USC.5362.682.2018, USC.5362.275.2018.

²⁶ USC.5362.413.2017.

²⁷ Ustalono na podstawie elektronicznego egzemplarza odpisu skróconego aktu stanu cywilnego przechowywanego w BUSC.

²⁸ Dz.U. Nr 187 poz. 1330.

Odnosząc się do terminowości wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały zrealizowane poprzez wydanie dokumentów w dniu złożenia wniosków, zatem w ustawowym terminie²⁹. Na przechowywanych w aktach spraw wnioskach znajdują się potwierdzenia odbioru żądanych odpisów, przy czym w dwóch sprawach³⁰ znajduje się jedynie podpis, brak natomiast daty odbioru.

W związku z powyższym zauważyć należy, że zgodnie z dyspozycją art. 39 k.p.a. organ doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy, a w myśl art. 46 § 1 k.p.a. odbierający pismo potwierdza doręczenie mu pisma swoim podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Doręczając zatem wnioskodawcy żądany odpis aktu stanu cywilnego (w tym również poprzez osobisty odbiór w urzędzie) należy dołożyć należytej staranności, aby odbierający dokument w sposób właściwy i kompletny potwierdził doręczenie pisma.

[dowód: akta kontroli str. 493 - 527]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego oraz terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego należało ocenić **pozytywnie**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego oceniono pozytywnie.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Postępowania administracyjne prowadzone na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach

Kontroli poddano 11³¹ postępowań administracyjnych prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje.

Wnioski składane były przez uprawnione podmioty. Wyjątek stanowiła sprawa nr USC.5355.2.2018, w której wniosek został złożony przez pełnomocnika przedstawiciela

²⁹ Przepis art. 125 ust. 3 p.a.s.c.: Jeżeli wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w niniejszej ustawie, został złożony do kierownika urzędu stanu cywilnego, który przechowuje księgę stanu cywilnego prowadzoną na podstawie przepisów dotychczasowych, dokonuje on przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego w terminie umożliwiającym wydanie odpisu lub zaświadczenia w ciągu 7 dni roboczych od dnia złożenia wniosku.

Przepis art. 125 ust. 4 p.a.s.c.: Jeżeli wniosek o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego lub o wydanie zaświadczeń, o których mowa w niniejszej ustawie, został złożony do kierownika urzędu stanu cywilnego, który nie przechowuje księgi stanu cywilnego, przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego dokonuje się w terminie umożliwiającym wydanie odpisu lub zaświadczenia w ciągu 10 dni roboczych od dnia złożenia wniosku.

³⁰ USC.5362.413.2017 oraz USC.5362.219.2018

³¹ USC.5355.4.2017, USC.5355.12.2017, USC.5355.19.2017, USC.5355.28.2017, USC.5355.32.2017, USC.5355.36.2017, USC.5355.3.2018, USC.5355.8.2018, USC.5355.21.2018, USC.5355.15.2018 oraz USC.5355.2.2018.

ustawowego dziecka. W tej sprawie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Dzierżoniowie prawidłowo wydał na podstawie art. 61a § 1 k.p.a. postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. W uzasadnieniu postanowienia słusznie zauważono, że zmiana nazwiska jest czynnością, której charakter wymaga osobistego działania strony³², toteż nie jest możliwe zastosowanie instytucji pełnomocnictwa³³. Odrębną kwestią jest natomiast sposób dostarczenia wniosku do urzędu stanu cywilnego i odbiór decyzji.

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że w sprawach zakończonych poprzez wydanie pozytywnej decyzji o zmianie imienia lub nazwiska, złożone wnioski były kompletne³⁴, przy czym w 3 sprawach³⁵, na wnioskach znajdują się sprzeczne (wykluczające się) oświadczenia wnioskodawców, tj. 1) oświadczenie, że w tej samej sprawie wnioskodawca nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego oraz 2) w tej samej sprawie wydana została wcześniej decyzja odmowna. We wszystkich tych sprawach wnioski składane były na formularzu przygotowanym przez pracowników kontrolowanej jednostki. Wniosek nie zawierał pouczenia, aby zaznaczyć prawidłowe oświadczenie lub skreślić nieprawidłowe.

Przepis art. 11 ust. 1 pkt 6 z.i.i.n. określa, iż wniosek o zmianę imienia lub nazwiska zawiera oświadczenie wnioskodawcy, że w tej samej sprawie nie złożył wcześniej wniosku do innego kierownika urzędu stanu cywilnego lub nie została wydana już decyzja odmowna. Mając na uwadze, że wnioski składane były osobiście przez wnioskodawców, stwierdzić należy, iż przyjmujący wniosek nie dołożył należytej staranności przy realizacji tej czynności. Wobec sprzeczności ww. oświadczeń należało podjąć czynności wyjaśniające. Z akt spraw nie wynika jednak, by były one podjęte, co stanowi naruszenie art. 50 k.p.a. Zauważyć jednak należy, iż w wyniku analizy dokumentów ustalono, że od sierpnia 2018 r. formularz został zmodyfikowany poprzez dodanie słowa „nie” do drugiego z ww. oświadczeń w konsekwencji eliminując ich sprzeczność.

We wszystkich tych sprawach do wniosków dołączone zostało potwierdzenie uiszczenia należnej opłaty skarbowej w wysokości 37 zł. Na wnioskach umieszczona jest adnotacja o przedstawieniu do wglądu przez wnioskodawcę, składającego osobiście wniosek o zmianę imienia lub nazwiska, dokumentu stwierdzającego tożsamość, zgodnie z art. 11 ust. 3 z.i.i.n.

W toku kontroli stwierdzono, że organ badał przesłanki do wydania decyzji pozytywnej. Przy prowadzeniu postępowań prawidłowo stosował przepisy prawa procesowego oraz materialnego. Rozstrzygnięcia merytoryczne spraw nastąpiły we właściwej formie – decyzji administracyjnej, które zgodnie z art. 107 k.p.a., zawierały: datę wydania, oznaczenie organu i strony, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, pouczenie o przysługujących środkach odwoławczych, podpis oraz pieczęć uprawnionej osoby, przy czym w sprawie USC.5355.19.2017 (postępowanie wszczęte po 1 czerwca 2017 r.) w pouczeniu decyzji brak informacji o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania. W pozostałych postępowaniach wszczętych po 1 czerwca 2017 r. rozstrzygnięcia zawierały

³² Przepis art. 32 k.p.a.: Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.

³³ Vide: pismo Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr DSO-WSC-6150-3/2015 z dnia 30 czerwca 2015 r.

³⁴ W sprawie nr USC.5355.28.2017 we wniosku brak nr PESEL dziecka. W dacie złożenia wniosku dziecko nie posiadało numer PESEL (art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. c z.i.i.n.).

³⁵ USC.5355.28.2017, USC.5355.3.2018 oraz USC.5355.8.2018.

ww. pouczenie³⁶. Ponadto, organ odstępował od uzasadnienia decyzji prawidłowo wskazując przy tym przepis art. 107 § 4 k.p.a. oraz przepis art. 12 ust. 2 z.i.i.n. stanowiący o tym, że decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Decyzje zostały doręczone stronom, co znajduje odzwierciedlenie w aktach spraw (na wszystkich znajduje się potwierdzenie osobistego odbioru przez wnioskodawcę, co jest zgodne z zapisem § 60 ust. 3 Instrukcji kancelaryjnej).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Dzierżoniowie przysyłał wydane decyzje o zmianie imienia lub nazwiska do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy, przy czym w 4 sprawach³⁷ decyzje przesłano zarówno za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, jak i w wersji tradycyjnej (papierowej). Wyjaśnić zatem należy, że przepis art. 13 ust. 1 z.i.i.n. wprost określa sposób przekazania przedmiotowego rozstrzygnięcia (za pośrednictwem systemu teleinformatycznego). Zbędny jest dokonywanie tej czynności dwukrotnie (w tym w sposób niezgodny z przepisem prawa).

Ponadto, w wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione w ustawowym terminie.

[dowód: akta kontroli str.: 528 - 734]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. Przechowywać w aktach drugi egzemplarz pisma wychodzącego.
2. Sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową niezwłocznie zamieszczać przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby, zgodnie z art. 25 ust. 2 p.a.s.c.
3. W aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego przechowywać dokumenty, o których mowa w art. 26 ust. 1 p.a.s.c.

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. W pouczeniu decyzji wskazywać informację o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania.

³⁶ Ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 935) – art. 16: Do postępowań administracyjnych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia niniejszej ustawy ostateczną decyzją lub postanowieniem stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, z tym że do tych postępowań stosuje się przepisy art. 96a-96n ustawy zmienianej w art. 1.

³⁷ USC.5355.19.2017, USC.5355.32.2017, USC.5355.36.2017, USC.5355.3.2018.

2. Decyzje o zmianie imienia lub nazwiska przesyłać do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa wnioskodawcy jedynie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art. 13 ust. 1 z.i.i.n

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 4 lutego 2019 roku** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień.

WICEWOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Kamil Krzysztof Zieliński